100 milyar dolarlık taahhütten 1 trilyon dolarlık erişilebilir değere

COP31 karar metni için sonuç temelli bir uygulama aracı · Pavyon önerisi · 12 Kasım 2026, Antalya

Kime: Kime: COP31 Başkanlığı, Müzakereler Başkanı (Avustralya), Türkiye Pavyonu (Mavi Bölge, yayımlanan programa göre B125) ve diğer ülke pavyonları

Tek cümlelik talep: 20 Kasım'daki Başkanlık karar metninde, sonuç temelli atıktan değer finansmanını üzerinde anlaşılan yıllık 1,3 trilyon $ hedefine giden bir uygulama yolu olarak tanıyan bir cümle — yeni fon, yeni yükümlülük veya metnin yeniden açılması yok.

Uygulama aracı

- **Araç:** Atıktan Değere Sonuç Fasilitesi — mevcut akredite bir kurumda (ÇDB, BM ajansı programı veya tarafsız kâr amacı gütmeyen SPV) barındırılan, bağımsız mali vekilli, gönüllü ve sonuç temelli ince bir yapı.
- **Ödeme yalnızca:** bağımsız doğrulanmış yeni toplanıp manifestoya giren tonaj, çöp sahasından uzaklaştırılan organik atık, önlenen CO2e metan ve doğrulanmış işlenmemiş malzeme ikamesi karşılığında; doğrulanmış ton başına tavan fiyat.
- **Finansman (yalnızca katalitik):** EPR bedelleri, metan/karbon kredisi gelirleri, yeşil kamu alımları, karma finansman, XPRIZE tarzı kilometre taşı ödülleri.
- **Yönetim:** Taraflar + şehirler + kayıt dışı çalışan kooperatifleri + bağımsız MRV denetçisi + sivil toplum; açık ödeme defteri; UNFCCC Daimi Finans Komitesi'ne yıllık rapor.

Öne çıkan rakamlar

#	Figure	What it is	Status
100	US$100bn/yr	Copenhagen 2009 pledge: developed countries to provide/mobilise US$100bn a year by 2020 for developing countries	Pledge
116	US$116bn (2022)	Goal met for the first time in 2022 — two years late (OECD)	Delivered, late
136.7	US$136.7bn (2024)	Third consecutive year above target; grants only ~29% of the total; loans counted at face value	Delivered, contested
300	US$300bn/yr by 2035	New Collective Quantified Goal (NCQG, COP29 Baku): public and mobilised finance for developing countries	Agreed goal
1.3	US$1.3tn/yr by 2035	NCQG call for total public + private climate-finance flows; Baku-to-Belem Roadmap to 1.3T	Agreed goal (aspirational)
11.7	US$11.7bn/yr	New multi-year pledges announced at COP31 — roughly 70% below the earlier pace	Reported
1	~US$1tn/yr	UNEP: annual economic cost of food loss and waste; 8-10% of global GHG emissions	Estimated loss, not revenue
1.3-1.6	US$1.3-1.6tn/yr	Waste-management market size, 2026 commercial estimates	Market size, not a fund
60-70	60-70%	Collection share of total solid-waste-management costs (World Bank)	Verified
108.5	US$108.5bn/yr	UNEP/ISWA: potential net annual gain from zero-waste and circular measures	Estimated
100M	US$100M	XPRIZE Carbon Removal (2021-2025): paid only against verified results; Mati Carbon won US$50M in April 2025	Precedent
2	~US$2tn/yr	Hypothesis: total addressable value once hidden/unmanifested waste and externalities are counted	UNVERIFIED — hypothesis only
8	~US$8tn/yr	Independent analytical estimate of TOTAL global climate investment needs by 2035 — NOT a UN target	Do not attribute to UN

Pavyon için 60 saniyelik sunum

2009'da dünya yılda 100 milyar dolar taahhüt etti ve bunu iki yıl gecikmeli teslim etti. Bugün üzerinde anlaşılan hedef 2035'e kadar yılda 1,3 trilyon dolar; oysa burada açıklanan yeni taahhütler yaklaşık %70 daha az. Biz bir trilyon dolarlık bütçe istemiyoruz. Atık hâlihazırda trilyon dolar ölçeğinde bir ekonomik değer, fakat büyük bölümü toplanmamış, tartılmamış ve doğrulanmamış. Önerimiz yalnızca bağımsızca doğrulanmış tonaj ve önlenen metan karşılığında ödeme yapan küçük, gönüllü, sonuç temelli bir fasilitesi; bu akışlar 1,3 trilyon dolar hedefine sayılıyor ve şu anda yazılan karar metninde tek bir cümle talep ediyoruz. Heyetiniz taslağı incelemek üzere bir irtibat noktası belirler mi?

Bağımsız taslak — BM tutumu değildir; XPRIZE, COP31 Başkanlığı, hiçbir hükümet veya şirket tarafından onaylanmamıştır. Fon yok, taahhüt edilmiş para yok, resmî sunum yok, gönderilmiş e-posta yok. Yalnızca Taraflar resmî UNFCCC sunumu yapabilir.

Sources: UK House of Commons Library — the US$100bn goal and 2022 delivery · WRI / OECD — $100bn goal met for the first time in 2022 · The Hindu, 12 Nov 2026 — $136.7bn in 2024, grants ~29%, accounting dispute · UNFCCC — Stiell on the agreed $300bn/yr and $1.3tn/yr goals · CGDEV — table of agreed UNFCCC climate-finance goals · UNEP — food loss and waste: ~$1tn/yr, 8-10% of emissions · full source list in PAVILION_PROPOSAL_ALL.pdf